

Hørings svar fra Buskerud fylkeskommune – forslag til endringer i opplæringsloven (utvidet rett til videregående opplæring for ungdom og rett til videregående opplæring for voksne som har fullført videregående opplæring i utlandet)

Vi viser til høringsnotat datert 14. november 2016.

I tillegg til politisk behandling så er høringen behandlet på ledernivå i utdanningsavdelingen i Buskerud fylkeskommune.

For ordens skyld lar vi punktene beholde den nummereringen de har i Høringsnotatet.

1 Innledning

Buskerud fylkeskommune ser behov for at det kommer lovendringer som kan føre til at man øker mulighetene for arbeid og videre studier, samt at «hullet mellom ungdomsrett og voksenrett tettes med direkte overgang mellom ordningene.

2 Rett til videregående opplæring for de som har fullført videregående opplæring i utlandet, men som ikke får denne godkjent i Norge

Buskerud fylkeskommune mener at det i utgangspunktet bør være § 4A-3 som gjelder for de som gis rett til videregående opplæring selv om de har fullført videregående skole i hjemlandet både for de under og de over 25 år. I dag er det voksenopplæringssettene (OPUS) i fylkeskommunen som har kompetanse og erfaring med realkompetansevurdering. Det er også § 4A-3 som gir størst rom for å tilpasse opplæringen med hensyn til medbrakt kompetanse. Hvis realkompetansevurdering/ kartlegging avdekker behov for full opplæring for de under 25 år, kan disse få tilbud om opplæring etter §3-1. Det bør være mulighet for fleksibilitet i bruk av de opplæringsordningene som fylkeskommunen forvalter, særlig bør man se på om ikke noen av de rettighetene som følger av opplæring etter §3-1 også vil kunne gjelde for de under 25 år som tar ut retten sin etter §4A-3. Dette gjelder særlig retten til skoleskys og spesialundervisning.

NOKUT har etablert en ordning for godkjenning av utenlandsk videregående fagopplæring, og det vil etterhvert bli tatt stilling til hvilke utenlandske fagopplæringer som godkjennes som sidestilt med norske fag- og svennebrev. Buskerud fylkeskommune ber om en presisering om det er NOKUT eller fylkeskommunen som har ansvar for å foreta godkjenning for de som har fullført øvrig utenlandsk fag- og yrkesopplæring før godkjenningsordningen utvides, med unntak av de som følger av NOKUTS hjemmesider.

Siden høringsnotatet ikke nevner endringer i forskrift til opplæringsloven § 1-16 forutsettes det at rektors og fylkeskommunens myndighet til å godkjenne enkeltfag og hele opplæringsår fortsatt vil ligge hos de respektive partene. Det forutsettes derfor at NOKUTS godkjenningsordning kun gjelder fullført fag og yrkesopplæring fra utlandet. Dersom

tolkingen ovenfor ikke er i tråd med det departementet ser for seg, må dette presiseres nærmere i forkant av regelendringen.

3 Direkte overgang mellom ungdomsretten og voksenretten til videregående opplæring

Buskerud fylkeskommune støtter forslaget om å utvide ungdomsretten for elever som av ulike årsaker ikke fullfører opplæringen innen 5 (6) år etter påbegynt opplæring.

Nåværende regelverk sier at ungdomsretten må være tatt ut «innan utgangen av det året vedkommande fyller 24 år» (opplæringslovens §3-1, 3. ledd). Voksenretten etter §4A-3 inntreffer fra og med det året søkeren fyller 25 år.

Eksempel: Søker født i 1993 kan ha ungdomsrett maksimalt til og med skoleåret 2016/2017 (pga. fyller 24 år i 2017). Samme søker kan først få voksenrett fra og med skoleåret 2018/2019 (pga fyller 25 år i 2018). Rettsberegningen i VIGO er programmert i samsvar med dette.

Dette vil si at det er ett skoleår – 2017/2018- som søkeren står uten opplæringsrett. Hvis hensikten er å lage en «direkte overgang» i regelverket mellom ungdomsrett og voksenrett, så må formuleringen i lovforslaget endres.

Buskerud fylkeskommune støtter også anbefalingen om at det bør være fullføringsrett ved omvalg og at denne retten begrenses til ett omvalg, men det er behov for presisering om elever med fullføringsrett beholder ungdomsrett inntil opplæringen er fullført, eller om fullføringsretten fortsetter med voksenrett.

Med hensyn til det øvrige regelverket i opplæringsloven, forutsetter Buskerud fylkeskommune at rett til å fullføre opplæringen for de som gjør omvalg iht. § 3-1 må fullføre i løpet av det året de fyller 25 år (24 år i opprinnelig forslag).

Presisering i lovteksten er ønskelig, da det er forskjeller tilknyttet ungdomsrett og voksenrett, spesielt rundt rettigheter til skyss, spesialundervisning, lån og stipend fra Statens Lånekasse. Det har også betydning for hvilken basisstøtte som skal gis når elever/deltakere får læreplass.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

4.1. Rett til videregående opplæring for de som har fullført videregående opplæring i utlandet, men som ikke får denne godkjent i Norge

Det er anslått at om lag 1000 personer med videregående opplæring fra utlandet som ikke godkjennes i Norge vil søke om opptak til videregående opplæring hvert år. Buskerud fylkeskommune er av den oppfatning at anslaget er for lavt. Fylkeskommunen har i dag

søkere som får avslag på sine søknader fordi de har fullført opplæring i utlandet. I tillegg må det antas at en del lar være å søke fordi de har fullført utdanning i utlandet og vet de får avslag. Dette er en gruppe som kan komme til å søke etter regelendringen.

Selv om søkerne har en fullført opplæring fra utlandet, kan det være krevende å gjennomføre opplæring på kort tid. Manglende norskkunnskaper er særlig utfordrende. Det antas derfor at gruppen med svake norskferdigheter vil øke. Dette vil medføre økonomiske og administrative konsekvenser utover departementets anslag.

4.2 Direkte overgang mellom ungdomsretten og voksenretten til videregående opplæring

Det er en del uklare momenter rundt omvalg som kan ha økonomiske konsekvenser for fylkeskommunen.

Dersom fylkeskommunen plikter å tilby plasser i voksenopplæringsklasser for deltakere som har rett til å fullføre sitt omvalg, vil dette medføre en større kostnadsbyrde enn det som fremkommer av høringen. Dersom det må påregnes at voksne med deltakerstatus skal kunne delta i klasser med ungdomsrett, vil det ikke bare bli tale om økonomiske konsekvenser med tanke på økt elevantall osv., men også kostnader knyttet til rettigheter som elever iht. opplæringslova § 3-1 har krav på. Hvis rett til å fullføre med ungdomsrett etter ett omvalg gir rett til basis I og ikke basis II tilskudd vil det også være en betydelig økonomisk belastning for fylkeskommunen.

5. Forslag til ny lovtekst

Opplæringsloven §3-1

Buskerud fylkeskommune støtter grunnlaget for forslaget til ny lovtekst i opplæringsloven § 3-1 tredje ledd, men med følgende endring:

«Retten til videregående opplæring gjeld ut det året ein fyller 25 år».

Det anbefales en supplerende presisering i opplæringsloven § 3-1 fjerde ledd:

«Elevar har rett til å gjere eitt omval og får då rett til å fullføre opplæringa innan utgangen av det året dei fyller 25 år.»

Opplæringsloven § 4A-3

Buskerud fylkeskommune anbefaler en supplerende presisering i opplæringsloven § 4A-3 vedrørende omvalg.

« Dei som har gjort omval iht. opplæringslova §3-1, men ikkje har fullført opplæringa, har etter søknad rett til å fullføre opplæringa etter §4A-3 frå og med det året dei fyller 25 år.»

Buskerud fylkeskommune mener at disse endringene i formulering i lovteksten vil gi direkte overgang mellom ungdomsrett og voksenrett.